

Søndag seksagesima

08-02-2015

Prædiken til søndag sexagesima - Grimstrup kirkes genindvielse

Markus 4,1-20

”Hør her!”, siger Jesus. Og han fortæller så historien om en sædemand, som gik ud for at så. Han fortæller om såsæden, som faldt i forskellig jord og derfor gav forskelligt udbytte.

De frø, som faldt på vejen, på klippen og blandt tidsler gav ingen eller kun ringe udbytte, mens de, der faldt i den gode jord, gav rig vækst, aks med mange fold.

Sidenhen, da Jesus bliver alene med sine disciple, hører vi ham udlægge lignelsen, led for led: Sædemanden er Gud. Sæden er ordet, og den grund, som såsæden falder i, er os. Den måde, hvorpå jorden tager imod frøene på, er et billede på, hvor forskelligt mennesker kan modtage Guds ord.

Så skulle alt være sagt og alt stå klart. Vi har både fået en historie, en lignelse, og en udlægning af lignelsen. Vi behøver nu blot sige ja og amen, og bestræbe os på at være en god jord, ja vi kan bede til og håbe på, at vi må blive ”kultiveret” og være som den gode muld, hvor frøene kan vokse og blive til liv og gavn for andre. Det var så den prædiken, den udlægning af lignelsen, og vi kan gå videre til næste salme.

Lignelser åbner for mere end én fortolkning

Med en sådan udlægning, så er der vel ikke flere ord behov? Jesus har selv sagt det hele. Eller er det alligevel så enkelt? Skal Jesu egen udlægning virkelig læses som en facitliste, der entydigt tyder Jesu lignelse? Nej! Jesu lignelse er rigere end hans egen udlægning af lignelsen. Lignelsen er nemlig oftest stærkere end sin fortolkning. Og enhver lignelse og fortælling skal tydes igen og igen. De bibelske beretninger og også lignelserne fordrer af deres hørere, at vi bliver medfortolkere.

Jesu egen fortolkning af lignelsen hjælper os nok til at gribe en dybere mening i billedet af sædemanden, men tydingen led for led gør også historien mere snæver. Den entydige og udpenslende tolkning led for led slører let mere end den

klargør.

Desuden må man også spørge: Hvis lignelsen handler om Gud og om det ord, han sender os og om vores modtagelse af ordet, hvorfor så overhovedet tale om en sædemand, om såsæd og forskellig jordbonitet? Kunne vi så ikke i stedet sige det lige ud og undlade at fortælle historien om sædemanden? Ret beset kunne lignelsen vel undværes?

Men det kan den ikke. Sædemanden, kornet og jorden har faktisk mere i sig end blot det at være symboler på noget andet og mere abstrakt, sådan som f.eks. Jesu egen tolkning tilbyder. Lignelsen åbner for meget mere end den enkelte tolkning. Og det er godt sådan.

Sædemanden

Så lad os holde fast i f.eks. billedet af sædemanden, der sår. Lad os nøje følge ham, der går på vejene og mellem klipperne, blandt tidslerne og henover både den golde og den gode jord. Hvem er han? Og hvem ser vi i ham.

Han er en konkret bondemand, som må så for at kunne leve. Det sker ganske vist på den en anden måde i dag, med større maskinkraft, men processen er dybest set i dag den samme. Der skal såes for at noget kan vokse. Sædemanden er mennesket udenfor Eden, udenfor paradiset. Mennesket er sat i verden med den dom og den glæde, der ligger i, at vi må arbejde for at tjene til livets ophold. Sådan sagde Gud selv det til Adam og Eva, inden han smed dem ud af Edens have. "I dit ansigts sved skal du tjene dit brød". Sædemanden er det menneske, der må tjene til dagen og vejen, arbejde med jorden for at få et udkomme af det.

Men han er så samtidig det menneske, som er skabt i Guds billede. Og dvs. der er også noget over ham, sådan som han går der, henover jorden og generøst spreder såsæd ud, hvor han ligner Gud, den gode Gud, den generøse Herre og skaber.

Peter Brandes' sædemand

Maleren Peter Brandes har arbejdet meget koncentreret med motivet med sædemanden, og det kom der for nogle få år siden en lang række billeder ud af, som jeg havde den glæde at se samlet på en udstilling. Maleren tog sådan set ikke udgangspunkt i lignelsen, men i et foto af en sædemand, et billede fra avis af en sædemand fra en kibbutz. Et foto, som samtidig gav associationer til såvel nogle af malerkunstens store skildringer af motivet (Roux, Gauguin og Van Goghs billeder) og som naturligvis også gav tanke til lignelsen.

I skitser, i raderinger, træsnit og store malerier, har Peter Brandes vedholdende arbejdet med det samme motiv, igen og igen: En mand, som sår. Med den ene hånd holder han om såsæden og med den anden strør han frøene ud.

Egentlig kan man jo sige, at sædemanden er så enkelt et billede, men netop ved at betragte Peter Brandes mange arbejder og forskellige tolkninger af det samme motiv, bliver det også tydeligt, hvor flertydig denne sædemand er, og hvor mange og rige associationer, han kan vække. Han kan udlægges og ses på så mange, mange forskellige måder.

Konkret er sædemanden et menneske, men samtidig når Peter Brandes f.eks. i et af billederne lader de frø, han strør ud, skildre som en gylden strøm, nærmest

som en lysende kegle, der strømmer fra sædemandens hånd, så ser man mere end det korn, som skal vokse frem af disse frø, man tænker også uvilkårlig på Guds generøsitet, får associationer til hvilken Guds gave menneskelivet er.

Sædemanden giver associationer til både Gud og menneske, ja til alt det, som har med vores liv at gøre. Men det, som måske var det mest slående, når man så denne ene fortolkning efter den anden af denne sædemand, var, at et bestemt ansigt og en bestemt krop dukkede op, nemlig Jesus selv.

Sædemanden træder gennem disse billeder frem som et billede på Jesus selv. Kristus, som går blandt mennesker, kaster sin skygge her, folder sit rige ud i den verden, hvor mennesket er sat til at slide og slæbe, hvor jorden kan være gold og klippen kolde. Sædemanden, som går dag efter dag og strør sine frø ud i verden.

Sædemanden i Peter Brandes skildringer står frem som den opstandne Kristus midt i en skrøbelig verden. Det er den opstandne, som strør sine ord ud til os, siger til os, at alt ikke ender ikke med golde marker og død, men med frugt, høst og opstandelse. Det er den nådefulde Gud, vi møder i sædemanden, men det er så samtidig også en skikkelse som går med os i vores liv. Med sin krop og ansigt, viser sædemanden os, at sandheden ikke findes i at opnå maksimal selvkontrol eller egen selvsikkerhed.

Tværtimod. Det kan godt være, at vi først tænker på, hvordan kan vi selv kultivere vores jord og selv blive til den gode jord, men sædemanden selv viser os, så almindelig han er, så sårbar han er, at Gud og Guds rige er tilstede midt i blandt os, ja han insistere ligefrem på at trænge ned i vores dagligdag, ja han har taget såsækken i hånden og strør ud af sit rige lige her.

Det sker i Jesu navn. Amen